

Ю. Є. ПОЛЯНСЬКИЙ,
*проректор з навчально-методичної та виховної роботи,
професор кафедри організації судових, правоохоронних органів
та адвокатури Національного університету «Одеська юридична
академія», професор*

ПРО ДЕЯКІ ПРОЦЕДУРНІ ПИТАННЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ЗВІЛЬНЕННЯ З ПОСАДИ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА УКРАЇНИ

Згідно діючого законодавства (ст. 131-1 Конституції України, ст. 40 ч. 1, ст. 42 ч. 1 Закону України «Про прокуратуру» (далі — Закон)) Генеральний прокурор України призначається на посаду та звільняється з неї Президентом України за згодою з Верховною Радою України. Між тим у Законі вперше регламентована певна процедура підготовки дій до цього.

Щодо звільнення Генерального прокурора України з посади Закон (ст. 42 ч. 1. п. 2) передбачає підставою внесення Президенту України подання кваліфікаційно-дисциплінарною комісією прокурорів, або Вищою Радою правосуддя (далі — ВРП).

І тут виникає цікаве питання: а яке саме відношення має такий поважний конституційний орган як ВРП взагалі до Генерального прокурора України? Сама нова назва цього органу — Вища Рада правосуддя (раніше — Вища Рада юстиції), а також ретельний аналіз повноважень, закріплених у ст. 131 Конституції України, ст. 3 Закону України «Про Вищу Раду правосуддя» свідчать про те, що основним завданням цього органу є формування суддівського корпусу та вирішення найважливіших організаційних питань діяльності судової системи. Більш того, слід звернути увагу на те, що таке важливе повноваження Ради як внесення Президенту України подання про звільнення з посади високопосадовця вищого рівня — керівника прокурорської системи країни повинно бути закріплене у статті Конституції України, присвяченій регламентації правового статусу ВРП, у тому числі її повноважень. Нажаль, не закріплене.

Як відомо, органи прокуратури — це самостійна система державних органів, яка виконує поставлені перед нею у Конституції України завдання, але вона не має прямого відношення до судової влади і не входить до її структури.

І ще одне, Генеральний прокурор вже не входить за посадою до складу ВРП, як це було раніше з Вищою Радою юстиції. На такий правовій основі у складі ВРП працює лише голова Верховного суду України. Це

ще раз підкреслює, що ВРП призвана перш за все обслуговувати інтереси судової влади.

Щодо кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, то вона вносить Президенту України пропозиції про звільнення Генерального прокурора України з посади у декількох випадках: у разі набрання законної сили судового рішення про притягнення його до адміністративної відповідальності за корупційне правопорушення (ст. 54 ч. 2 Закону); у разі набрання законної сили обвинувального вироку суду щодо Генерального прокурора (ст. 56 ч. 2 Закону); у разі припинення Генеральним прокурором громадянства України, або набуття громадянства іншої держави (ст. 57 ч. 2 Закону). У той же час у повноваженнях кваліфікаційно-дисциплінарної комісії про можливість внесення нею на ім'я Президента України подання про звільнення Генерального прокурора України, з посади теж нічого не вказане. На нашу думку, таке важливе повноваження цієї комісії має бути у ст. 77 Закону.

Логічним було б також закріпити у Законі і деякі питання процедури призначення на посаду Генерального прокурора України, оскільки в тексті регламентовані лише питання щодо його звільнення з посади.

На наш погляд, з пропозицією про кандидатуру на посаду Генерального прокурора України може звернутися до Президента України Рада прокурорів України, яка у період між Всеукраїнськими конференціями працівників прокуратури є вищим органом прокурорського самоврядування. Саме цей орган займається підготовкою найважливіших кадрових питань, у тому числі за його поданням Генеральним прокурором України призначаються на посаду усі його заступники та інші високопосадовці.

З урахуванням вищевказаного, можливо було б внести деякі зміни до діючого законодавства про прокуратуру, які б сприяли більш логічній та вивереній регламентації процедурних питань призначення й звільнення з посади Генерального прокурора України, усуненню прогалин, які мають місце у законодавстві.